

Jacomine de Lange: ‘Belevingsgerichte zorg sluit aan bij behoeften en mogelijkheden’

Dr. Jacomine de Lange is lector Transitie in Zorg aan de Hogeschool Rotterdam. Ze promoveerde op het onderwerp belevingsgerichte zorg en geeft ons een theoretisch kader.

“Het doel van de persoonsgerichte of belevingsgerichte benadering is om mensen met dementie als volwaardig persoon te blijven zien, ondanks geheugenproblemen of andere beperkingen. Cora van der Kooij zegt het in haar boek ‘Gewoon lief zijn’ zo: iemand die belevingsgericht werkt sluit aan bij de wensen, behoeften en mogelijkheden van mensen met dementie (en hun mantelzorgers), zodat zij zich gesteund en geborgen voelen en hun zelfwaardering op peil blijft.”

Behoeften als uitgangspunt

Makkelijker gezegd: aansluiten bij behoeften. Mensen met dementie kunnen niet altijd duidelijk aangeven waar ze behoefte aan hebben. Professor Tom Kitwood, de grondlegger van persoonsgerichte zorg in Engeland, formuleerde in 1997 een aantal psychologische behoeften van mensen met dementie. Net als ieder ander mens heeft iemand met dementie behoefte aan liefdevolle aandacht, respect, veiligheid, steun en troost. Maar

ook willen zij erbij horen, iets om handen hebben, eigen regie voeren en een eigen identiteit ervaren. Medewerkers die belevingsgericht werken nemen deze psychologische behoeften als uitgangspunt in het benaderen van iemand met dementie.

Niet ieder mens met dementie heeft aan al deze dingen behoefte. Zo betekent de behoefte aan liefdevolle aandacht en respect voor elke bewoner iets anders. De Lange: “Dat is voor iedereen verschillend. De een vindt het heerlijk om lieve schat genoemd te worden, terwijl de ander uit respect liever met mevrouw aangesproken wordt.” Daar oog voor hebben is belangrijk.

Volgens De Lange gaat het in de belevingsgerichte zorg niet om standaardoplossingen, maar om aansluiten bij de individuele mens die je voor je ziet. Het gaat uit van de visie dat elk mens iets kan, óók iemand met dementie. Daar moet je naar op zoek gaan. In de Monitor Woonvormen Dementie van het Trimbos-instituut komen een aantal belangrijke voorwaarden voor belevingsgerichte zorg aan bod: een eenduidige zorgvisie van de organisatie en een kleinschalig zorgaanbod. Daarbij draait het niet om de groepsgrootte, maar om het bieden van een dagelijks huishouden zoals iemand gewend was en om zoveel mogelijk regie te geven over het eigen leven.

Interventies

Er zijn allerlei methoden en technieken om belevingsgericht werken in praktijk te brengen. In de basis gaat het om de vraag of de belevingsgerichte zorg persoonsondersteunend is, dus of het de mens om wie het gaat steunt of juist ondermijnt en voorbijgaat aan de individuele behoeften.

Een aantal interventies om belevingsgericht werken in de praktijk te brengen

- Zintuigactivering waarbij een persoon bijvoorbeeld een kussentje met knoopjes en ritsjes krijgt om iets om handen te hebben.
- Herinneringen ophalen met behulp van foto's of een voorwerp (reminiscentie)
- Dementalent: iemand met dementie door vrijwilligerswerk iets laten betekenen voor een ander

Beter contact

Het is nog moeilijk aan te tonen in onderzoek, maar volgens De Lange lijkt belevingsgerichte zorg bij te dragen aan een betere kwaliteit van leven van mensen met dementie. Vooral mensen met matige of matig ernstige dementie ervaren een betere relatie met het personeel en met elkaar. Ook zijn ze opgewekter, minder afhankelijk van hulp en vertonen ze minder probleemgedrag.

Uit de Monitor Woonvormen Dementie blijkt dat verzorgenden die belevingsgericht werken meer plezier in hun werk hebben, zich meer betrokken en minder belast voelen. Ook kunnen ze hun werk meer inrichten op de manier die ze zelf willen. Door het personeelstekort in de zorg staat die eigen regie over het werk echter onder druk.

Interview: Anja Klein

Over Jacomine de Lange

- Jacomine de Lange is als expert verbonden aan de expertpool van Waardigheid en trots
- Lees de publicatie '[Het gezicht van dementieonderzoek](#)'

Meer weten over belevingsgerichte zorg

- Lees het interview en bekijk de video over belevingsgerichte zorg bij Azora: '[Helma Koenders: belevingsgerichte zorg moet in je hoofd, hart en handen zitten](#)'
- Lees het interview en bekijk de video over belevingsgerichte zorg bij Eveen: '[Thuis bij Eveen: belevingsgerichte zorg wetenschappelijk onderbouwd](#)'

tags:

[Dementie](#) (146)